

Strømlinjeforming av jubileer og etablering av profesjonelle jubileumsbyråkratier vil verken tjene kunsten, kunstneren eller publikum, skriver **Kristin Helle-Valle**.

Kunsten å jubilere

DEBATT KULTUR

I 2008 var det 100-årsjubileum for dikteren Olav H. Hauge og komponisten Geirr Tveitt. Nå er brennevinsdunken snart tomt, og det er bare glør igjen i asken ... Tiden er kommet for å reflektere.

Vi er nå inne i Hamsun-året. Et langt mer offisiøst jubileum enn vårt. Men hvert kunstnerskap er ulikt et annet og trenger sin helt egen måte å bli feiret på. Det er imidlertid signaler som tyder på at Nasjonalbiblioteket skal organisere de nasjonale litteraturjubileene i årene som kommer, slik de gjør med nettopp Hamsun-jubileet.

Nasjonalbiblioteket er en kvalitetssikrende institusjon, ikke en kreativ bedrift. Hadde Hauge-Tveitt-jubileet blitt styrt fra Oslo, ville mye av det vestnorske og genuint «hardangerske» forsvunnet, i tillegg til friheten til å tenke kreativt på egne premisser. Nærheten til en landsdel som kjenner et sterkt eierskap til Olav H. Hauge, hadde også blitt borte, og dermed smaken, lukten og tvisynet.

Hauge-Tveitt-jubileet 2008 as fikk tilskudd fra ulike instanser på 7,4 millioner kroner, inkludert Kulturdepartementet. 4,6 millioner har gått direkte til prosjekter og arrangementer. En slik sum er lett å brenne av i løpet av en helg, for ikke å si kveld. Til sammenligning kostet avslutningsfesten på kulturbyåret i Stavanger 13 millioner.

HT08 måtte altså bruke pengene sine smart og holde en stram styring på økonomien. Ingen av prosjektene i jubileumsåret har vært fullfinansierte av HT08. Vår strategi har vært å gi utviklingspenger til produsenter med gjennomførbare, gode ideer og gjennomførings-evne og la produsentene selv styre prosjektene. På den måten har vi utløst andre og nye penger.

Den samlede verdien av alle arrangementene er kanskje tre-fire ganger så høy som tilskuddet til HT08. Vi ender da opp med et jubileum som har hatt prosjekter verdt rundt 15 millioner kroner. Og det betyr at vi har gjennomført cirka 400 store og små arrangementer overalt i Norge, og cirka 50 i utlandet, både Europa, USA, Asia og Afrika.

HT08 satset utradisjonelt på markedsføring, som normalt koster mer enn det er verdt.

BLE FEIRET. Dikteren Olav H. Hauge hadde sitt 100-årsjubileum ifjor. Bildet er fra 1991.

Foto: Scanpix

Derfor laget vi kjøleskapsmagnetpoesi med Hauge-ord, postkort, buttons med sitater fra dikt eller komposisjoner, t-trøyer med de samme sitatene, og fikk solgt alt gjennom bokhandlere og «ting»-butikker. På denne måten fikk vi inntekter av markedsføringen. I tillegg brukte vi aviser, radio og tv aktivt for å få oppmerksomhet om jublantene. Aviser har de siste ti årene i snitt hatt 69 artikler om Geirr Tveitt og 178 om Olav H. Hauge per år. I 2008 fikk Tveitt 649 oppslag og Hauge 1130. Nettsiden vår, www.ht08.no har også vært vårt ansikt utad og flittig besøkt. Den ligger nå som en kilde til infor-

masjon for ettertiden.

Rapporten etter jubileet vil også vise at vi har holdt budsjettene og oppfylt målsetningene.

Kunstnerjubileer er nødt til å oppholde seg i spennet mellom videreføring og videreutvikling for at det skal være interessant å feire en jublant. Hva som er kunst og hva som får innpass i kanon, får imidlertid tiden vise. Vi mener at både Hauge og Tveitts verker har tålt det hardkjøret et års sammenhengende feiring er. Slik beviser de at de hører hjemme blant de store. Og uten jubileer vil vi gå glipp av stor kunst. Så lenge medietrykket på underholdningskultur er dominerende, vil kunstarven vi besitter, stå seg dårlig i konkurransen om oppmerksomhet. Heldigvis kan vi derfor bruke et jubileumsår til å øke vår bevissthet og kunnskap om mennesker som har vært med på å fortelle om hvem vi er.

Men ikke nødvendigvis på Nasjonalbibliotekets, eller Kulturdepartementets, premisser. Strømlinjeforming av jubileer og etablering av profesjonelle jubileumsbyråkratier vil verken tjene kunsten, kunstneren eller publikum.

Kristin Helle-Valle er daglig leder i HT08.

Navn: Harald Grenne
Alder: 39
Stilling: Redaktør i Kreativt Forum

PÅ NATTBORDET

– Akkurat nå holder jeg på med Bård Torgersens «Maskinens uerstattelige deler».

– **Ikke før hadde Preben Z. Møller skrevet fra sexturistens sted, så kommer denne trygdemottagerbuskisen!**

– Det rare er at rett før dette leste jeg «Grunnleggende bestanddeler» av Michel Houellebecq, der tittelen er påfallende lik. Boken til Torgersen er veldig, veldig morsom. Jeg hadde egentlig forventet meg mer mørke og tristhet, men sitter i stedet og gliser.

– **Men er det ikke problematisk, at mens man ler, tar man seg i at man gjør det av skadefryd?**

– Du, jeg smiler nok mer enn jeg ler. Forfatteren har fått til en veldig fin rytme i språket, nærmest en form for mantragentagelse der det dukker opp små variasjoner etterhvert. Hovedpersonen har jo ikke noe språk for å beskrive hva han føler, men bruker i stedet av sitt ytterst begrensede repertoar.

– **Hva lå på nattbordet før Houellebecq og Torgersen?**

– Det var «Veien» av Cormac McCarthy. Det er også en språklig opplevelse, som man nesten ikke merker før boken er over.

– **Trivelige ting du leser, du ...**

– Ja, men jeg vet ikke om jeg har noe håp for filmen.

– **Nattbordet kommuniserer med sine søsken utelukkende med sms-sitater fra boken.**

«I am not taking a bath.» Og «Goddamn you, the man said, Goddamn you all to hell.»

– Jøss, en slags gammeldags Twitter-ing. En bok som jeg har holdt på med en stund, er Michal Chabons «The Yiddish Policemen's Union». Den utspiller seg i en parallell samtid der Israel-prosjektet varte bare noen måneder, og det i stedet er laget et jødisk hjemland i en del av Alaska.

– **Mange fine detaljer! Som Hotel Zamenhof, grunnlagt av esperantoentusiaster. Når esperanto ikke blir fellesspråket allikevel, forsvinner oppslagene om brannsikkerhet, «stjålet av brannvernsmyndighetene»!**

– Jeg har en svigerinne som er palestinsk, og var nylig på bryllup i Fødselskirken i Betlehem. Mens vi var der, leste jeg selvbiografien til Amos Oz. Det var en ganske spesiell opplevelse å lese den nettopp der.

Nye toner fra NRK

DEBATT MEDIER

Kringkastingssjef Hans-Tore Bjerkaas inviterer i DN 6.3 til dab-dialog. Dette er nye toner fra NRK, og det synes IKT-Norge er positivt. IKT-Norge har i flere år hevdet sin skepsis til dab, rett og slett fordi systemet er for dårlig. Men vi har aldri slik NRK hevder vært imot digitalisering av radioen. Vi ønsker i likhet med NRK å være pådriver for digitalisering, men da med en teknologi som holder mål også

dagen etter den er innført.

I sitt innlegg påstår Bjerkaas at IKT-Norge også var imot digitalisering av tv. Det er helt feil, det IKT-Norge uttrykte sterk skepsis til, var forretningsmodellen og slettes ikke digitaliseringen. Våre egne medlemmer har i sterk grad bidratt til at tv er blitt digitalt.

NRK lever ikke lenger i et vakuum når det gjelder forholdet til lytterne. At lytterne har sagt nei til dab, må være et klart signal om at teknologien ikke holder mål. Avtalen som Bjerkaas viser til, som skal sikre at dab og dab+ blir kompatibelt i fremtiden, ble signert i 2008 og er en avtale med bilindustrien og World DMB. Ved et skifte i Norge vil fortsatt

FREMTIDS-RADIO. Løsningen heter dab+, skriver Per Morten Hoff.

260.000 dab-radioer være ubrukbare. Jo lenger NRK venter med å innføre den overlegent bedre dab+-standarden, desto større blir skadevirkningene for forbrukerne.

At NRK er desperate, viser det faktum at de på sin hjemmeside forteller at det i 2008 ble solgt 61.000 dab-radioer, basert på tall fra en markedsundersøkelse, mens det virkelige

tallet ifølge Elektronikkbransjens salgsstatistikk er 42.000 radioer. Det er fortsatt forskjell på tro og fakta. Til sammenligning ble det i 2008 solgt over 700.000 fm-radioer.

NRK og IKT-Norge kan enkelt enes om fremtidens digitalradio i Norge, det handler da om dab+. Det vil gi et pluss ved at lytterne får bedre lyd, dobbeltdistribusjonen kan opphøre, NRK forbruker mindre frekvensressurser og mindre strøm og vi kan sammen gå til myndighetene for å diskutere en dato for slukking av det analoge nettet. Tar du ballen, kringkastingssjef Bjerkaas?

Per Morten Hoff, generalsekretær i IKT-Norge.

■ E-post: etterbors@dn.no Kontaktpersoner: Trygve Aas Olsen trygve.aas.olsen@dn.no og Espen Hauglid espen.hauglid@dn.no

■ DN betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere, og til å forkorte innlegg.

■ Bidrag som ikke er bestilt, honoreres ikke. **Hovedinnlegg/kronikk:** Maks 4000 tegn (cirka 700 ord). **Underinnlegg/replikk:** Maks 1000 tegn (cirka 200 ord).

DagensNæringsliv Sentralbord 22 00 10 00

Kundeservice 815 11 815

Annonse 22 00 10 75

Dagens Næringsliv
Grev Wedels plass 9,
Postboks 1182 Sentrum,
0107 Oslo

Feature: 22 00 13 51

Finans: 22 00 13 64

Foto: 22 00 13 07

Livsstil: 22 00 13 73

Nyhetsjef: 24 10 14 30

Næringsliv/IT: 22 00 13 64

Politikk/økonomi: 22 00 13 93

Utenriks: 22 00 13 65

REDAKSJONER UTENFOR OSLO

Bergen: 55 33 62 10

Kristiansand: 38 07 13 00

Stavanger: 51 85 81 11/13

Trondheim: 73 80 89 20

Tromsø: 77 66 56 65

REDAKSJONER UTENLANDS

Brussel: +32 47 3510 842

Bangkok: +66 7622 5970

New York: +1 212 317 4838

Stockholm: +46 8 573 652 24

TELEFAKS OSLO

Abonnement: 22 00 10 60

Administrasjonen: 22 00 10 10

Annonse: 22 00 10 70

Løssalg: 22 00 10 30

Redaksjonen: 22 00 11 10

TELEFAKS UTENLANDS

Bangkok: +66 762 34580

Stockholm: +46 8 736 30 06

TELEFAKS UTENFOR OSLO

Bergen: 55 31 65 92

Kristiansand: 38 07 08 30

Stavanger: 51 85 81 10

Trondheim: 73 80 89 02

Tromsø: 77 66 56 78

E-POST

annonse@dn.no

kundeservice@dn.no

redaksjonen@dn.no

www.dnavis.no

REDAKSJONEN etter kl. 16.30

Desken: 22 00 11 00

EtterBørs: 22 00 13 55